

Erik Sunde (1914- 1944)

TEKST: HANNE GROTH

**FOTO: UTLÅNT AV CATO GUHN-
FELDT OG WINGS FORLAG AS**

Erik Sunde ble født 13. mai 1918. Hans far var advokat, banksjef og offiser Arne Toralf Sunde. Før krigen var han blant annet norsk militærattaché i Paris, under krigen skipsfartsminister i London-regjeringen og etter krigen norsk ambassadør til både FN og NATO. Hans mor var Didi, født Lie.

Erik Sunde var eldst av tre brødre. Arne ble født allerede året etter Erik, i 1919, og lillebror Emil kom til verden i 1923. Alle tre guttene vokste opp og gikk på skole i Oslo. Erik Sunde tok middelskolen på Ris i 1933 og gikk et år på engelsklinjen før han dro til England og fortsatte skolegangen der i halvannet år. I 1936 tok han artium som privatist i Oslo. Deretter tok han rekruttskolen ved IR 4 på Trandum og ble opplært som mitraljøseskytter. Høsten 1939 avtjente han 62 dagers nøytralitetsvakt på Trandum.

Etter tre måneders handelsskole i 1937 begynte han på sosialøkon-

mistudiet og avla embetsksamen, 1. avdeling i 1940. Under felttoget etter 9. april deltok han som mitraljøseskytter ved Raufoss - Vardal - Gausdal frem til mai 1940.

Dro østover til Toronto

Senhøstes 1940 rømte Erik Sunde og broren Emil til Sverige. Fra Stockholm gikk ferden videre til Moskva, derfra med tog gjennom Sovjetunionen til Vladivostok. Fra Japan tok de skip til Canadas vestkyst og ankom Little Norway-leiren i Toronto 11. februar 1941.

Det var broren Arne som hadde lagt opp ruten. Han gikk inn i Hærens Flyvåpen, ble etterretningsoffiser ved 331 Skvadron, senere ved 132 (N) Wings hovedkvarter. Broren

Emil kom senere inn i sambandstjenesten i England.

I Toronto tok Erik først rekruttskole før han ble utnevnt til fenrik og begynte på etterretningskurs. Deretter dro han til Storbritannia og sluttet seg til 331 Skvadron hvor han tjenestegjorde som etter-

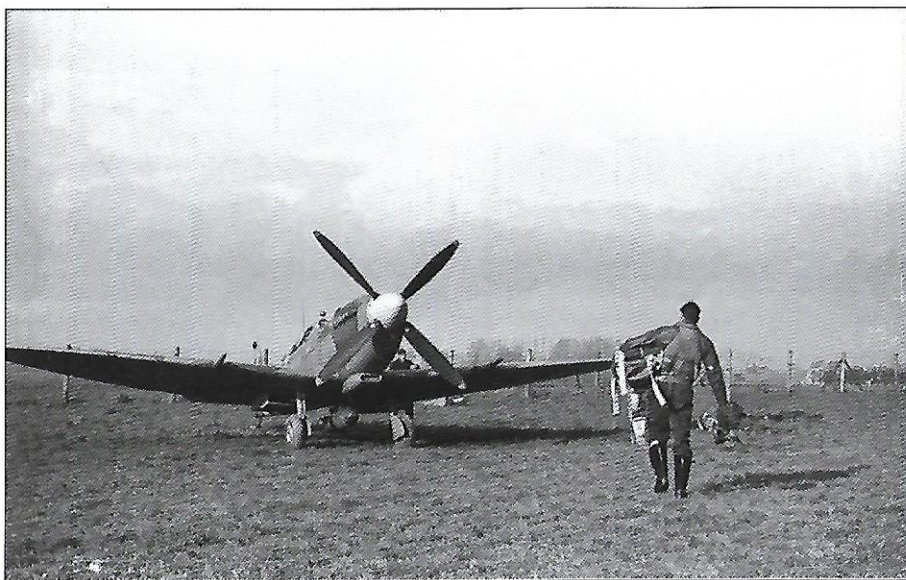

Erik Sunde som sersjant i Canada.

retningsoffiser. I oktober 1941 dro han tilbake til Toronto for å utdanne seg til flyger.

Opplæringen fant sted på ulike flyskoler, avhengig av hvilke fly som

skulle betjenes. Elementæropplæringen (EFTS) foregikk i Muskoka nord for Toronto. Neste var No 32

Ut på nok et bombeoppdrag. En jagerflyger i 332 Skvadron med fallskjermen under armen på vei til sin Spitfire. En bakkemann står klar til å hjelpe til.

Service Flying Training School (SFTS) i Moose Jaw i Saskatchewan og til slutt til No 34 SFTS i Medicine Hat i Alberta, hvor Erik Sunde mottok sin flygerving i november 1942.

Etter endt trening fikk han følgende skussmål fra sine overordnede ved SFTS-avdelingen:

*Intelligent and well educated
Leadertype. Understands and carries out orders correctly. Has studied in England and speaks very good English.*

Good average. Natural skill in the air but inclined to be overconfident and careless in discipline.

Erik Sunde var nå tilknyttet trenings-

og øvingsavdelingen i Toronto frem til mars 1943. Da dro han med skip til Storbritannia for å få den siste delen av flygeropplæringen, først ved No 5 Advanced Flying Unit og deretter operativ trening ved No 57 Operational Training Unit, frem til september 1943. Han sluttet seg til 332 Skvadron ved North Weald og ble utnevnt til fenrik 1. april 1944.

Skutt ned over Nederland

Den 3. november 1944 tok en gruppe på seks Spitfires av fra Grimbergen i Belgia mot Klundert i Nederland. I stup mot målområdet ble Erik Sunde

På leting etter den omkomne Erik Sunde 12. november 1944.

truffet. Skvadronsjef John Ryg forteller: Jeg lå med mitt fly like ved maskinen Erik Sunde førte og så at han fikk en treffer i kjølesystemet. Over radio sa jeg til ham at han kunne fly den og den kursen for å komme tilbake til Grimbergen. Men så begynte flyet hans å brenne. Han hoppet ut og jeg trodde jeg så skjermen folde seg ut. Deretter angrep jeg luftvern batteriet som hadde skutt ham ned.

Det er usikkert om fallskjermen ikke åpnet seg eller om den ikke rakk å folde seg ut fordi høyden var for lav.

Sundes fly ble funnet, men hans

døde legeme kom ikke til rette. Dette førte til en større leteaksjon. 132 (N) Wings ledelse bestrebet seg alltid på å finne omkomne flygere eller deres grav så sant det var mulig. Når det gjelder Erik Sunde, hadde man attpåtil å gjøre med sønnen til en statsråd. Han ble omsider funnet og broren Arne fikk det tunge oppdraget å identifisere ham. Han ble gravlagt på det største gravfeltet i Roosendaal i Nederland. Etter krigen ble urnen flyttet til familiegraven på Vår Frelses gravlund.

«In Memoriam»

I Norsk Tidend 4. desember 1944 sto følgende minnetale, undertegnet

Graven til fenrik Erik Sunde på gravplassen i Roosendaal.

”En venn” :

”Fra en av våre jager squadrons i Belgia kom nylig det triste budskapet at fenrik i Hærens Flyvåpen Erik Sunde den 3. november 1944 falt i kamp mot fienden over Holland.

Erik Sunde ble bare 26 år gammel, men han fikk allikevel utrettet meget i sitt korte liv. De muligheter som hans hjem ham bød hadde til følge at han allerede meget tidlig i gymnasetiden begynte å fatte interesse for sosiale og politiske spørsmål. Det falt derfor også naturlig at han etter eksamen artium valgte sosialøkonomien som

sitt studiefag ved universitetet. Men før han begynte på sine studier, dro han på hvalfangst til Antarktis med Kosmos II. Han mente på den måten også å kunne lære en del av den praktiske siden av faget.

Den 9. april var han blant de aller første studenter som forlot Oslo for å melde seg til tjeneste ved sin avdeling. Tidlig om morgenen samme dag dro han med fire kamerater som tilhørte samme mitraljøselskap gjennom Nordmarka til Raufoss hvor de fikk utlånt en mitraljøs med ammunisjon. De sluttet seg til en norsk

militæravdeling og deltok i kampene i Vestoppland og Gausdal.

Da krigen i Norge var over, vendte han tilbake til Oslo og fortsatte sine studier. Høstsemesteret 1940 ble han valgt til formann i sosialøkonomiske studenters særutvalg. Allerede samme semester tok han 1. avdeling i sosialøkonomi. Under eksamen ble han av Gestapo innkalt til et langvarig forhør. Etter fullført eksamen reiste han sammen med sin yngre bror over Sverige, Russland og Japan til Toronto hvor han i januar 1941 meldte seg til tjeneste i Flyvåpenet.

Erik Sunde ble intelligence officer, en tjeneste som hans kunnskaper og utdannelse gjorde ham så skikket til. Han var allikevel ikke tilfreds før han hadde oppnådd å bli flyger. I 1942 gikk han på flyskolen i Canada og i 1943 begynte han som jagerflyger ved en av våre squadrons i England.

Det fulgte alltid lys og glede med Erik Sunde, for om ham kan man virkelig si at han hadde en lykkelig ungdom. Hans evne til å begeistres, hans klare og modne omdømme og den trofasthet han viste overfor sine venner vil alltid være en inspirasjon for oss som har kjent ham. I et av sine siste brev hjem skrev han med begeistring om den gledene befrielsen utløste hos befolkningen i Frankrike

og Belgia. Det betydde så meget for ham som med livet som innsats aktivt hadde deltatt i frigjøringsverket. Han var lykkelig helt til det siste, for han visste at det store offer han kanskje en gang selv måtte bringe, ikke ville være forgjeves.”

Erik Sunde ble tildelt krigsmedaljen med stjerne post mortem.

Kilder:

Cato Guhnfeldt: Spitfire Saga bind VI og VII
Studentårboken 1936
Diverse private dokumenter skaffet til veie av niese Anne Sunde-Lund som fortjener stor takk for sin hjelpsomhet.

Sett av datoen 10. juni allerede nå. Vårturen til Vestre Aker Historielag går til både Soli Brug og gamle Fredrikstad.

Vi besøker den gamle krigsskolen bak Akershus festning. Mer om dag og tid kommer på våre nettsider:

www.v-aker-historielag.no